

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 26.08.2026
alueellinen jätehuoltolautakunta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lausunto ympäristöministeriölle Kiertotalouden strategisen ohjelman väliarvioinnista
TRE:3581/11.01.00/2026

Lisätietoja päätöksestä

Johdon assistentti Katri Naulo, puh. 040 801 6003, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Erityisasiantuntija Irina Simola, puh. 040 503 1837, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Annetaan oheinen lausunto ympäristöministeriölle.

Perustelut

Ympäristöministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö pyytävät lausuntoa Kiertotalouden strategisen ohjelman väliarvioinnista. Lausuntopyyntö on lähetetty 22.6.2026, VN/19386/2026. Kiertotalouden strateginen ohjelmaehdotus valmisteltiin v. 2020–2021 ja keväällä 2021 valtioneuvosto antoi periaatepäätöksen kiertotalouden strategisesta ohjelmasta. Petteri Orpon hallitus on jatkanut periaatepäätöksen voimassaoloa. Ohjelman väliarvioinnin toteuttivat Sweco ja 4Front lokakuun 2025 ja maaliskuun 2026 välisenä aikana.

Väliarvioinnissa on esitetty kokonaiskuva kiertotalouden strategisen ohjelman edistymisestä ja se tukee jatkotoimien suunnittelua. Arvioinnin mukaan Kiertotalouden strateginen ohjelma on ollut ja on edelleen keskeinen väline Suomen siirtymässä kohti hiilineutraalia ja resurssiviisasta yhteiskuntaa. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää jatkossa vahvempaa ohjausta, järeämpiä keinoja sekä pitkäjänteisen poliittisen sitoutumisen varmistamista. Väliarvioinnissa on suosituksia jatkoaskelista. Lisäksi EU:n komissio suosittelee vuoden 2026 talouspolitiikan EU-ohjausjakson paketissa (3.6.2026), että Suomi vauhdittaa teollisuuden ja liikenteen hiilestä irtautumista, vihreitä teknologioita ja kiertotalouden ratkaisuja sekä vahvistaa maan ja metsävarojen kestäväää käyttöä.

Lausunnoissa saatuja sidosryhmien näkemyksiä on tarkoitus hyödyntää strategisen ohjelman jatkovalmistelussa, toimeenpanon painotusten tarkentamisessa sekä YM:n strategian ja virkamiespuheenvuoron valmistelussa. Lausuntopyyntöön on esitetty kysymyksiä, joihin vastataan lausuntopalvelun kautta 31.8.2026 mennessä.

Toimivallan peruste

Tampereen kaupungin hallintosäännön 32 §:n mukaan apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta lausunnon antamisesta muissa kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluvissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lausunnot

Tampereen kaupunki lausuu Kiertotalouden strategisen ohjelman väliarvioinnista seuraavaa:

1. Mitkä ohjauskeinot ovat vaikuttavimpia ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi?

Kansallinen kiertotalouden strateginen ohjelma on tärkeä väline luomaan kokonaiskuvaa ja tavoitteen asetantaa Suomen kiertotalouden tilasta. Maailman- ja geopoliittisten kriisien myötä kiertotalous on strategisella tasolla siirtymässä yhä vahvemmin ympäristöpolitiikan regiimistä kohti laaja-alaisempaa yhteiskunnallista talouden rakenteiden muutosta. Strategisesti kiertotalous tulisi nähdä aiempaa vahvemmin luonnonvarojen, materiaalien ja rakennetun ympäristön arvon- ja omaisuudenhallintana. Luonnonvaroja tulisi tarkastella taloudellisena pääomana, jonka arvon säilyttäminen, uudelleenkäyttö ja tuottavuuden kasvattaminen ovat keskeisiä sekä taloudellisen kilpailukyvn, huoltovarmuuden että kestävyysdenkin näkökulmista.

Ohjelman poikkihallinnollisuus on tärkeää säilyttää. Ohjelman seuraavassa vaiheessa painopisteen tulisi siirtyä strategisen tason yhteisestä tahtotilasta toimeenpanon johtamiseen. Tavoitteet tulisi kytkeä nykyistä selkeämmin eri ministeriöiden vastuisiin, julkisiin investointeihin, hankintoihin, sääntelyyn, rahoitusinstrumentteihin ja päätöksentekoa tukevan tiedon kokoamiseen ja seurantaan. Ohjelman toimeenpano edellyttää YM:n ja TEM:n rinnalla koko valtioneuvoston yhteistä omistajuutta ja sen pohtimista, miten eri ministeriöt voivat omilla hallinnonaloillaan edistää yhteisiä tavoitteita.

Vaikuttavimpina ohjauskeinoina voidaan pitää erityisesti julkisia hankintoja, sääntelyn ja lupaprosessien ennakoitavuuden parantamista, taloudellisia kannusteita, kiertotalousinvestointien rahoituspolkuja sekä luonnonvarojen käyttöön ja materiaalivirtoihin perustuvaa seurantaa. Yksittäisten keinojen sijaan ratkaisevaa on keinojen muodostama kokonaisuus ja yhteentoimivuus siten, että eri toimet ohjaavat toimimaan samaan suuntaan. Erityisesti rakennettu ympäristö, maankäyttö ja kaavoitus sekä julkiset hankinnat ovat alueita, joissa kunnilla ja kaupungeilla on käytössään merkittäviä vaikuttamisen paikkoja.

Kiertotalouden toteutuminen edellyttää myös sille soveltuvia fyysisiä alustoja ja toimintapaikkoja. Materiaalien uudelleenkäyttö ja kierrätys, maa- ja kiviainesten kierrot sekä uusio- ja kierrätysmateriaalien hyödyntäminen vaativat käytännössä toimijoita, tilaa, logistiikkaa, välivarastointia ja käsittelyalueita. Edellä mainittujen materiaalien välivarastointiin ja hyödyntämiseen liittyvät kaavoitus- ja lupaprosessit muodostavat tällä hetkellä merkittäviä käytännön esteitä, jotka pahimmillaan estävät kiertotalousratkaisujen käyttöönottoa huolimatta niiden ympäristö- ja resurssihyödyistä. Tämä on tunnistettu haasteeksi myös kesällä 2026 julkaistussa CCRI-verkoston (Urban Planning for the

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Circular Economy: A Spatial Turn in Theory and Practice) white paperissa, jossa korostetaan kiertotalouden tilallisen ulottuvuuden huomioimista osana maankäytön suunnittelua ja infrastruktuurin kehittämistä. Linkki dokumenttiin: [CCRI_CoP_D5.2_Final_CCRI_White Paper_Urban Planning_final_260413.pdf](#).

Kiertotalousohjelman kansalliset kolme päätavoitetta vuoteen 2035 ovat edelleen tärkeitä ja perusteltuja. Jatkovalmistelussa painopisteen tulisi olla tavoitteista johdetuissa konkreettisissa, mitattavissa olevissa ja vaikuttavuudeltaan arvioitavissa toimenpiteissä. Kansallinen kiertotalouden green deal -malli on uudenlainen, laaja-alaista yhteistyötä ja muutosta mahdollistava, mutta sen hyötyjä ei ole vielä täysimääräisesti hyödynnetty. Jotta green deal -sitoumus muodostaisi koherentin kokonaisuuden, tulisi sitoumusten toimeenpanoon ja vaikuttavuuden seurantaan panostaa yhtä lailla kuin on tähän mennessä satsattu resursseja sitoumuksen valmisteluun ja neuvontaan uusille liittyjille. Kansallisella tasolla ja myös Tampereen kaupungin näkökulmasta green deal ja sen toimeenpanoon vahvasti rakennettu EU:n LIFE-rahoitusta saamassa oleva, SYKEN koordinoima CIRCLife-hanke tulee tukemaan ja mahdollistamaan kansallisen ja paikallisen tason toimien ja seurantojen yhteensovittamista.

On tärkeää kuitenkin huomata, että vain ympäristötavoitteina nähtyinä kansalliset tavoitteet eivät ole riittäviä, jos rahoitusjärjestelmät, kirjanpitoikäntännöt, riskinarvioinnit ja markkinahinnat edelleen preferoivat lineaarista talousmallia.

2. Miten Kiertotalouden green dealin puitteissa tehtävää yhteistyötä ja toimintamalleja voisi kehittää?

Green Deal on tärkeä vapaaehtoisen sitouttamisen väline, mutta sen vaikuttavuus riippuu seurannasta, tietopohjasta, toimijajoukon laajentamisesta ja vahvemmissa yhteistyörakenteista. Sitoumusten toimeenpanosta raportoidaan ensi kertaa ensi vuonna ja olisikin tärkeä varmistaa, että toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan myös kansallisesti. Sitoumusten ensimmäisen raportoinnin yhteydessä vuonna 2027 tulisi varmistaa, että seuranta ei rajoitu vain toimenpiteiden toteutumiseen, vaan arvioi kansallisesti vaikutuksia luonnonvarojen käyttöön, materiaalien kiertoon, markkinoiden kehittymiseen ja investointien syntyymiseen. Pitkäjänteisyyden ja green deal -mallin täysimääräiseksi hyödyntämiseksi on tärkeää tukea luotettavan ja vertailtavissa olevan tietopohjan muodostumista. Green deal mahdollistaa parhaimmillaan tärkeän kiertotalousmuutoksen seurannan sitomalla yhteen kansallisen ja paikallisen tason tavoitteita. Edellä kuvattu SYKEN koordinoima CIRCLife on tähän kokonaisuuteen merkittävä taloudellinen resurssointi.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Poikkihallinnollisuudesta ja tavoitteista seuraa, etteivät nykyiset, lineaariseen talousmalliin suunnitellut rakenteet mahdollista kiertotalousmurrosta. Rinnalle tarvitaan uudenlaisia yhteistyön muotoja. Green Dealin vaikuttavuutta voisi vahvistaa kytkemällä sitoumukset selkeämmin rahoitus- ja investointipolkuihin ja hyödyntämällä yhteistyöhön sitouttamisessa esimerkiksi allianssimallia. Vapaaehtoinen sitoutuminen voi synnyttää yhteistyötä ja ensimmäisiä kokeiluja, mutta systeeminen muutos edellyttää, että myös rahoitusjärjestelmä tunnistaa kiertotalousratkaisujen arvon ja jakaa niihin liittyvää riskiä. Muutoin vaarana on, että sitoumukset jäävät toimijoiden omien resurssien varaan, vaikka onnistuminen edellyttäisi markkinaehtojen ja investointiympäristön muutosta.

3. Mitä kiertotalouden rahoitusmalleja tai -ratkaisuja tulisi vahvistaa tai mitä uusia malleja tulisi kehittää?

Rahoituksen tulisi tukea kiertotalouden liiketoimintamalleja, joissa arvo syntyy esimerkiksi pitkäikäisyydestä, korjattavuudesta, uudelleenkäytöstä, palvelumalleista, materiaalien jäännösarvosta tai suljetuista kierroista. Erityisesti siirtymä piloteista ja demonstraatioista pysyvään kaupalliseen tai teolliseen mittakaavaan on usein liian riskipitoinen yksittäisille yrityksille, kunnille tai muille toimijoille. Rahoitusta tulisi kehittää suuntaan, jossa julkinen rahoitus ei vain käynnistä hankkeita, vaan myös jakaa skaalausvaiheen riskiä ja auttaa synnyttämään markkinoita.

Kuntien ja kaupunkien näkökulmasta rahoitusmahdollisuuksia tulisi kytkeä julkisiin hankintoihin, green deal -sitoumuksiin ja alueellisiin tai kaupunkilähtöisiin toteutusympäristöihin. Näin vapaaehtoiset sitoumukset, julkinen kysyntä ja investointirahoitus voisivat vahvistaa toisiaan nykyistä vaikuttavammin. Kansallisella tasolla merkitystä on erityisesti rakennetun ympäristön, kuten infrastruktuurin ja uusiomateriaalien markkinoiden kehittymisellä, sillä näissä kotimarkkinat ja julkisen toimijan rooli ovat vahvoja.

4. Miten julkisia hankintoja tulisi ohjata nykyistä vahvemmin kiertotalousmarkkinoiden luomisessa?

Julkiset hankinnat ovat yksi vaikuttavimmista keinoista luoda kysyntää kiertotalousratkaisuille ja vauhdittaa uusien toimintamallien ja markkinoiden syntymistä. Hankintoja tulisi tarkastella nykyistä enemmän markkinoiden kehittämisen välineenä sen sijaan, että kiertotaloustavoitteet nähtäisiin vain ympäristö- tai vastuullisuustavoitteiden toteuttamisena. Erityisesti rakentamisen, infrastruktuurin, materiaalien uudelleenkäytön ja uusiomateriaalien osalta julkisella kysynnällä voidaan merkittävästi vaikuttaa markkinoiden syntymiseen ja investointien toteutumiseen.

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä
alueellinen jätehuoltolautakunta

26.08.2026

§ 37

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

5. Miten eri toimijoiden sitoutumista sekä ohjelman pitkäjänteisyyttä ja poikkihallinnollisuutta voitaisiin lisätä?

Kiertotalouden seuraavan vaiheen keskeinen haaste ei ole uusien tavoitteiden määrittely vaan niiden toimeenpano. Tämä edellyttää nykyistä vahvempaa kytkentää luonnonvarapolitiikkaan, markkinoihin, investointeihin, julkisiin hankintoihin sekä kuntien ja kaupunkien käytännön toteuttajarooliin.

Tiedoksi

Ympäristöministerio, työ- ja elinkeinoministeriö/lausuntopalvelu, Kati Skippari, Irina Simola, Mikko Nurminen

Allekirjoitus

Apulaispormestari Ilkka Porttikivi

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Päätös on nähtävillä 26.8.2026

www.tampere.fi

Päätös on lähetetty tiedoksi asianosaisille sähköpostilla 26.8.2026

Tampere

26.08.2026

Katri Naulo

Johdon assistentti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§ 37

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)